

CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE

Analiza programelor prezidențiale: România Onestă și Reconstruim România

*Abordări ale sistemului de protecție
socială și măsuri propuse.*

ALIANȚA PENTRU
UNIREA ROMÂNILOR

Material coordonat și editat de **Centrul de Resurse Juridice**
Autor: Anca Ilie

SCHIMBARE
CARE NE
UNEȘTE

În contextul alegerilor prezidențiale din 2025, Centrul de Resurse Juridice (CRJ) a transmis [o scrisoare deschisă](#) candidaților Nicușor Dan și George Simion, solicitându-le să își exprime public angajamentele privind protejarea drepturilor persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale, aflate în instituții rezidențiale. Demersul CRJ a fost motivat de realitățile persistente ale abuzurilor din sistemul instituțional, dar și de obligațiile asumate de România în plan constituțional, european și internațional. În data de 15 mai 2025, [CRJ a primit un răspuns detaliat din partea candidatului Nicușor Dan](#) – ulterior ales Președinte al României în urma scrutinului din 18 mai 2025. Această analiză urmărește să evalueze conținutul și coerența angajamentelor exprimate, în raport cu nevoia urgentă de reformă sistemică, precum și cu standardele internaționale în materie de drepturi ale omului.

Înainte de a prezenta pe larg analiza propunerilor și declarațiilor celor doi candidați, este esențial să evidențiem cinci argumente-cheie care au stat la baza demersului CRJ și care justifică necesitatea unei poziționări clare din partea candidaților la funcția de Președinte al României:

1. Abuzuri sistemice și lipsa de răspundere penală

CRJ a documentat, în centrele de plasament pentru copiii cu dizabilități, centrele rezidențiale pentru persoanele cu dizabilități și vârstnici, și spitalele de psihiatrie, numeroase cazuri de tratamente rele, inumane și degradante, precum contentionarea fizică și chimică, izolarea, înfometarea și lipsirea de îngrijire medicală. Plângerile penale formulate în aceste cazuri sunt adesea clasate, perpetuând o cultură în care lipsa de sancțiune a devenit norma.

2. Stigmatizarea profundă și prejudecățile sociale

Persoanele cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale sunt încă percepute ca fiind „îrecuperabile” sau „periculoase”, iar discursul public contribuie la marginalizarea și menținerea lor în izolare instituțională, în loc de sprijin pentru o viață demnă în comunitate. Această percepție stigmatizantă alimentează o politică de segregare, prin care aceste persoane sunt tratate ca „asistate social”, nu ca cetățeni cu drepturi depline. În lipsa unor investiții în servicii de sprijin în comunitate, acces la educație, muncă și participare publică, statul contribuie la menținerea unui statut social inferior – o clasă invizibilă de cetățeni de mână a doua, excluși de facto din viața socială, civică și politică.

3. Lipsa de transparență și inacțiune instituțională

Datele privind numărul și situația persoanelor instituționalizate sunt greu accesibile sau inexistente. Lipsa unei monitorizări independente și a unor mecanisme eficiente de sesizare a abuzurilor blochează accesul la justiție pentru aceste persoane.

4. Utilizarea fondurilor europene contrar angajamentelor internaționale

Deși România a ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, fondurile din politica de coeziune continuă să fie direcționate către [forme mascate de instituționalizare](#), în loc să sprijine dezvoltarea serviciilor comunitare. Această practică contravine angajamentelor europene și principiilor drepturilor omului.

5. Necesitatea implementării reale a reformelor asumate prin Memorandumul Guvernului - Planul Național de Acțiune în Sănătate Mintală

Adoptat în mai 2024, Planul de Acțiune prevede măsuri concrete pentru accesul la justiție, servicii de sănătate mintală și formarea magistraților, polițiștilor, medicilor, psihologilor și asistenților sociali. Succesul implementării acestuia depinde de voința politică la cel mai înalt nivel, inclusiv de susținerea Președintelui României.

Aceste argumente constituie fundamentul evaluării angajamentelor asumate de candidați și reflectă urgența cu care statul român trebuie să acționeze pentru a proteja și promova drepturile celor mai vulnerabili cetățeni.

Analiza a fost realizată atât pe baza materialelor text (programele prezidențiale publicate pe site-urile oficiale sau alte știri), cât și a materialelor audio-vizuale (videoclipuri de pe conturile lor de social media, site-uri sau apariții televizate). Pe baza acestor surse, CRJ a evaluat discursurile candidaților cu privire la subiecte sociale, precum drepturile persoanelor cu dizabilități, instituționalizate și abordările referitoare la persoanele „asistate social”, pentru a observa diferențele de perspectivă și pentru a sublinia nevoia asumării unei viziunii incluzive și echitabile.

Este important de menționat că, de-a lungul celor 22 de ani de când lucrează în domeniul apărării drepturilor persoanelor cu dizabilități intelectuale și/sau psihosociale, instituționalizate, CRJ a documentat numeroase cazuri de abuzuri în instituții (centre rezidențiale, spitale de psihiatrie, unități medico-sociale), acestea câștigând o mai mare vizibilitate în ultimii 2 ani. Deși CRJ formulează recomandări după fiecare vizită de monitorizare și sesizează autoritățile competente, reforma în această materie întârzie să apară. Astfel, obiectivul general al acestei analize este de a evidenția nevoia unor politici sociale clare și funcționale, dar și necesitatea unei schimbări fundamentale în abordările politice ale candidaților, pentru o integrare mai coerentă și eficientă a drepturilor copiilor, adulților și vârstnicilor cu dizabilități.

Analiză pe text - „România Onestă”

Programul electoral prezentat de Nicușor Dan la finalul lunii aprilie, *România Onestă*, este [disponibil pe site-ul oficial](#) al candidatului. În capitolul *Social și egalitate de șanse*, CRJ a regăsit o serie de viziuni privind reforma sistemului de asistență socială, mai precis de la punctul 2 la punctul 6:

2. *Reformarea prestațiilor sociale.*
3. *Dezvoltarea serviciilor sociale la nivel local.*
4. *Profesionalizarea sistemului de asistență socială.*
5. *Îngrijire de lungă durată și paliativă pentru vârstnici.*
6. *Locuire decentă pentru toți.*

O citire a acestor propuneri oferă mai degrabă o viziune despre modelul social dorit. Îndeosebi punctele 2, 3 și 5 enunță intenții generale, fără să explice cum ar putea fi puse în practică. În comparație, punctul 4 sugerează „standarde clare” și „personal calificat”, însă este nevoie de un plan mai specific și o metodologie de implementare împreună cu specialiști și societatea civilă. Punctul 6 vizează programe de creditare pentru ca tinerii și persoanele vulnerabile să aibă o locuință, o măsură clară, de orientare progresistă, întâlnită și în recomandări europene¹. Nu este cert dacă urmărește implicit și ideea de a evita instituționalizarea tinerilor și a persoanelor vulnerabile, prin aceste soluții concrete de locuire. Totuși, trebuie menționat că, de-al lungul mandatului la Primăria Capitalei, nu a reușit să construiască locuințe sociale, neabordând dreptul la locuire ca pe o prioritate.

CRJ își propune să aprofundeze programul candidatului prin corelarea viziunilor cu cele ale potențialilor consilieri și, mai apoi, cu potențiale materiale de referință

Consilieri

Întrebat de către jurnaliști despre programul prezidențial prezentat, Nicușor Dan a declarat că „Am avut pe fiecare capitol niște materiale mult mai ample făcute de specialiști”, la capitolul egalitate de șanse nominalizând-o pe Simina Tulbure. (sursa: [G4media](#))

Potrivit informațiilor disponibile pe site-ul [cdep.ro](#), deputata Simina Tulbure a avut 49 de intervenții în cadrul ședințelor Camerei Deputaților. Simina Tulbure este prima deputată de Diaspora femeie, fostă membră USR PLUS, cunoscută pentru pozițiile sale progresiste. A candidat pe listele REPER la alegerile din 2024, însă REPER nu a atins pragul electoral. Ca teme de interes, sunt regăsite: conștientizarea riscurilor asociate consumului de droguri, combaterea traficului de persoane, combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și discursului instigator la ură, educație echitabilă și valorificarea tinerilor. (<https://www.cdep.ro/pls/steno/steno2015.lista?idv=7342&leg=2020&idl=1>)

Simina Tulbure a contribuit la propuneri legislative care vizau respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, susținând ratificarea protocolului ONU care să permită persoanelor cu dizabilități din România să reclame abuzurile la Comitetul ONU pentru

¹ **Comitetul Economic și Social European**, *Eradicating homelessness in the European Union* (Aviz CESE 2021/03911), JO C 517, 22.12.2021, p. 21–27. Disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021IR3911> (accesat la 20 mai 2025).

drepturile persoanelor cu dizabilități, atunci când statul le ignoră drepturile precum și modificarea și completarea Legii nr.448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, precum și a altor acte normative.

Sursa: <https://www.cdep.ro/proiecte/2022/200/40/1/se292.pdf>

Alte teme de interes au fost facilitarea accesului la educație și integrarea tinerilor din medii defavorizate, prin acordarea unui stimul financiar pentru procurarea unor produse de igienă și a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 150 de unități de învățământ preuniversitar de stat.

Surse:

https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=19488, https://www.senat.ro/legis/ista.aspx?nr_cls=L375&an_cls=2022.

Direcții de analiză

Având în vedere faptul că în programul electoral publicat nu există surse detaliate referitoare la componenta socială, CRJ a analizat, pe lângă activitatea parlamentară a Siminei Tulbure, și manifestul electoral REPER din 2022 (partid pe al căror liste aceasta a candidat anul trecut).

Trebuie menționate însă o serie de limitări ale analizei:

1. Faptul că anumite politici din manifestul REPER apar și în programul prezidențial nu înseamnă că există o asumare completă și clară a acestora din partea candidatului. Nu știm dacă le susține în întregime, dacă ar accepta toate soluțiile sau dacă ar vrea să le modifice.
2. Consultarea expertei Simina Tulbure pe capitolul *Social și egalitate de șanse* din programul prezidențial nu implică automat numirea acesteia drept consilier pe teme sociale în cazul câștigării mandatului.
3. Deși punctul 3 identifică o direcție clară de acțiune (aducerea serviciilor sociale mai aproape de comunități), lipsesc pașii concreți pentru atingerea obiectivelor propuse. Fără măsuri clare de implementare, CRJ nu poate evalua cât de viabile ar fi aceste politici.
4. Este posibil să mai fi fost și alte materiale care au alcătuit programul prezidențial, însă CRJ nu a identificat o altă asociere decât o posibilă contribuție a Siminei Tulbure în ambele documente.

Astfel, CRJ a regăsit o suprapunere de idei între *Programul România Onestă* (pe capitolul **Social și egalitate de șanse**) și Manifestul Politic REPER, Capitolul 1, intitulat *Nivel de trai – lupta pentru prosperitate și împotriva sărăciei*:

- Punctul 2 cu *Reper 3: Susținem oportunități pentru tineri*
- Punctul 3 parțial cu *Reper 5: Acces și oportunitate pentru persoanele cu dizabilități* și parțial cu prima soluție din *Reper 6: Servicii sociale de calitate*
- Punctul 4 parțial cu *Reper 5: Acces și oportunitate pentru persoanele cu dizabilități* și cu prima soluție din *Reper 6: Servicii sociale de calitate*

- Punctul 5 cu *Reper 4: Încurajarea îmbătrânirii active și a implicării vârstnicilor în comunitate*
- Punctul 6 cu a doua soluție *Reper 6: Servicii sociale de calitate pentru revenirea la o viață independentă*

Sursa: <https://partidulreper.ro/wp-content/uploads/2023/06/manifest-politic.pdf>

Program “România Onestă” - Nicușor Dan 2025	Politică corespondentă din Manifest - REPER 2022	Soluții extrase din Manifestul REPER și rezumate
2. Reformarea prestațiilor sociale. Sprijin real pentru familii defavorizate și cele cu copii, prin corelarea ajutoarelor cu măsuri active de integrare pe piața muncii și programe de educație remedială.	Reper 3: Susținem oportunități pentru tineri	- Crearea a 250.000 de locuri de muncă pentru tineri vulnerabili și investiții în formare și continuarea studiilor. Folosirea fondurilor europene din cadrul Garanției pentru Tineret. -Crearea de centre comunitare pentru tineri, gestionate de aceștia, și implicarea lor în luarea deciziilor publice.
3. Dezvoltarea serviciilor sociale la nivel local. Sprijin pentru copii, tineri ieșiți din sistem, persoane cu dizabilități și vârstnici.	Parțial Reper 5: Acces și oportunitate pentru persoanele cu dizabilități Parțial Reper 6: Servicii sociale de calitate	-Decontarea completă de către CNAS a tehnologiilor asistive (ex:vizuale, auditive, locomotorii etc). -Servicii de acompaniere pentru adaptarea la locul de muncă. -Extinderea serviciilor comunitare integrate (ex: consiliere, sprijin familial, sănătate mintală) în cel puțin 1.000 de UAT-uri. -Sprijin pentru dezvoltarea SPAS/DAS locale.

4. Profesionalizarea sistemului de asistență socială. Prevenirea abuzurilor în instituții prin standarde și personal calificat.	Parțial Reper 5: Acces și oportunitate pentru persoanele cu dizabilități Parțial Reper 6: Servicii sociale de calitate	-Crearea a 100.000 de locuri de muncă printr-un fond național dedicat, alimentat din contribuțiile firmelor care nu respectă cota legală de angajare. - Piață deschisă de servicii sociale - permite acces pentru ONG-uri și firme la furnizarea de servicii sociale, nu doar statul, cu posibilitatea de a accesa fonduri publice. - Extinderea și finanțarea la nivel național a proiectelor de succes realizate de ONG-uri sau alte organizații locale.
5. Îngrijire de lungă durată și paliativă pentru vârstnici.	Reper 4: Încurajarea îmbătrânirii active și a implicării vârstnicilor în comunitate	-“Bunicii comunității”: 150.000 de vârstnici implicați în activități educaționale și sociale locale și cursuri digitale (în biblioteci, centre comunitare) pentru acces la servicii de comunicare online și combaterea izolării. -Program național de îngrijire „Ana Aslan” și investiții în geriatrie, susținut prin parteneriate public-private și investiții în stațiuni balneare și cercetare medicală.
6. Locuire decentă pentru toți (pe modelul „housing first”) în toate administrațiile locale, asigurând accesul tinerilor și al persoanelor vulnerabile la locuințe decente, inclusiv prin programe de creditare cu dobândă subvenționată.	Reper 6: Servicii sociale de calitate pentru revenirea la o viață independentă	-Implementarea modelului „Housing First” pentru persoanele vulnerabile. -Creșterea stocului de locuințe prin achiziționarea celor neocupate sau utilizate și parteneriate public-privat cu dezvoltatori imobiliari pentru a construi locuințe publice, care să fie plasate în interiorul localităților, nu la periferie, pentru a evita ghetoizarea.

În primul rând, se remarcă în 5 dintre aceste reforme din Manifestul REPER un modus operandi care pare să valorizeze autonomia și capacitatea individului de a se adapta pieței muncii. Se conturează o viziune liberală, dar reglementată, în care statul nu este principalul furnizor de soluții, ci are rol de garant al echității (în drepturi și oportunități).

În al doilea rând, în șase dintre politicile propuse se pot observa trăsături specifice unei gândiri liberal-progresiste: promovarea autonomiei economice (prin piețe deschise), încurajarea inițiativei (cum este susținerea centrelor gestionate de tineri), accentul pe integrarea în muncă (prin măsuri de sprijin pentru persoanele cu dizabilități), precum și intervenția punctuală a statului acolo unde este nevoie (de exemplu, prin crearea unui fond național finanțat din contribuțiile companiilor care nu respectă obligațiile legale de angajare). Această ultimă măsură reflectă ideea că firmele au o responsabilitate socială față de incluziunea persoanelor cu dizabilități, dar într-un cadru reglementat de stat. Direcția este susținută și de propunerea de a consolida serviciile publice de asistență socială locale (SPAS/DAS), pornind de la nevoile reale ale comunității și nu doar de la structura birocratică a administrației.

În al treilea rând, CRJ a identificat și 2 soluții de stânga: decontarea integrală de către stat a tehnologiilor asistive, ceea ce presupune atât oferirea gratuită a unui serviciu considerat un drept din fonduri publice, cât și o intenție de a stimula echitatea socială și accesul universal. În aceeași logică se înscrie și extinderea serviciilor comunitare integrate în cel puțin 1.000 de UAT-uri, care promovează reducerea dezechilibrelor regionale și accesul la servicii de calitate indiferent de zonă.

În plus, este clar un motiv pro-european în 2 din politicile de mai sus, în materie de incluziune socială și dezvoltare teritorială prin alinierea la agendele europene actuale (ex: folosirea fondurilor UE precum Garanția pentru Tineret sau adoptarea modelului “housing first”).

În al patrulea rând, CRJ pune în lumină impactul politicilor asupra persoanelor vizate. Astfel, punctul 2 sugerează transformarea familiilor defavorizate și cu copii, din beneficiari pasivi de ajutorare sociale în participanți activi pe piața muncii, prin acces mai facil la educație și oportunități profesionale.

Punctul 3 menționează aducerea serviciilor sociale mai aproape de comunități, prin sprijin concret (acces la consiliere, acompaniere sau programe de incluziune precum decontarea tehnologiilor asistive). Beneficiarii direcți sunt copii, tineri care ies din sistem, persoane cu dizabilități și vârstnici, dar și funcționarii publici locali și comunitatea în ansamblu.

Punctul 4 se referă clar la siguranța beneficiarilor instituționalizați, a celor vulnerabili, prin creșterea calității serviciilor de asistență socială (prin piețe deschise sau ONG-uri). Ca beneficiari indirecți, ONG-urile ar putea beneficia de finanțare, iar comunitățile locale prin creșterea mediei calității vieții și reducerea abuzurilor.

Punctul 5 vizează în mod direct vârstnicii, îndeosebi cu scopul combaterii izolării și a stimulării cognitive (prin hub-uri comunitare), dar și oportunitatea transformării lor în actori economici activi (stațiuni balneare și cercetare medicală). Alți beneficiari indirecți ar fi dezvoltatorii acestor stațiuni și cercetătorii pasionați de geriatrie.

Punctul 6 se adresează direct tinerilor și persoanelor vulnerabile și are efecte directe asupra victimelor violenței domestice sau celor care trăiesc în condiții precare. Sugerează importanța locuirii sigure ca sprijin pentru autonomie și reconstrucție socială. Beneficiari secundari ar fi dezvoltatori imobiliari sau bănci din schemele de creditare subvenționată.

Programul prezidențial menționează și prevenirea abuzurilor în instituții prin standarde și personal calificat, dar această dimensiune nu este analizată complet.

Declarații anterioare

CRJ a identificat 5 declarații relevante din anii 2020, 2021, 2024 și 2025, în care Nicușor Dan își declară, în momente critice, poziția față de diverse teme de politică socială, cu accent pe persoane cu dizabilități și copii. Au fost incluse în analiză și declarații mai vechi din lipsa surselor.

Februarie 2020

Începând cu interviul de la [Gândul](#) din 2020, din perioada sa de promovare electorală pentru poziția de primar al Bucureștiului, mai specific la minutul 71, Nicușor Dan vorbește despre planurile bugetare pentru primărie dacă câștigă alegerile. El menționează cele 100 milioane euro deficit bugetar din „pomenile sociale” introduse de Gabriela Firea la Primăria București, sub formă de suplimente pentru persoanele cu dizabilități. El specifică în acest interviu că „unele sunt bune, altele sunt rele”, însă, dat fiind dezechilibrul între Primăria Capitalei și cele de sectoare, consideră că utilizarea mai strategică a acestor bani este să se direcționeze către primăriile de sector. Discursul acesta conturează o ierarhizare a priorităților bugetare pe care o intenționează obiectivă și rațională (în raport cu propriile viziuni), poziționând indemnizațiile sociale pe o treaptă mai joasă. Pe de o parte, afirmația arată o indiferență față de opinia publică pe chestiuni sociale. Pe de altă parte, nu este o opinie formulată în contextul unei candidaturi la președinție.

Mai 2021

După alegeri, motivând falimentul Primăriei, Nicușor Dan a anunțat păstrarea ajutoarelor pentru nou-născuți, femei însărcinate, familii monoparentale și pentru prevenirea abandonului școlar și amânarea pe jumătate a plății de indemnizație a persoanelor cu dizabilități (doar adulți, nu și copii), timp de trei ani. Indemnizația suplimentară era dată de Primăria București din 2017 și valoarea 500 lei.

Mai mult, acesta promite că abia din 2024, poate plăti diferența pentru persoanele afectate. Decizia creează mult dialog, inclusiv un atac asupra declarațiilor anterioare, citându-l: „S-a răspândit în rândul persoanelor cu handicap ideea că după ce voi ajunge primar, am să elimin ajutorul pentru [ei]. [...] Vreau să fiu foarte clar, ajutorul de handicap va fi plătit în continuare”. Apoi, continuă prin a-și justifica judecata printr-o argumentație tehnico-administrativă privind transferul responsabilității plății către primăriile de sector. ([Digi24](#))

Ulterior, Nicușor Dan a declarat că, în cazul în care Consiliul Local și primăriile de sector nu și-ar însuși responsabilitatea, această va continua să fie asumată de Primăria Capitalei. Motivația amânării pe jumătate a plății indemnizației exprimată de primarul capitalei fiind aceea că „riscul era să avem un colaps al sistemului de transport public, un colaps al sistemului de termoficare” sau „am plătit [datoria] din foarte multe părți din care nu mi-aș fi dorit să tai”. ([platforma News.ro](https://platforma.news.ro)).

Din punctul CRJ de vedere, orice reformă bugetară care presupune sacrificarea drepturilor fundamentale ale celor mai vulnerabili trebuie denunțată ca atare iar justificarea primarului general riscă să valideze o logică periculoasă: că în vremuri de criză, drepturile celor mai slabi devin „opționale”.

Iunie 2024

În luna iunie 2024, Nicușor Dan anunță deschiderea unui complex de servicii sociale care cuprinde 4 clădiri: o bancă de alimente, o cantină socială, un centru de formare profesională în domeniul HoReCa pentru persoane vulnerabile, un centru de informare și consiliere pentru femei și centre de zi pentru copii și adulți cu dizabilități. La anunțul acestei realizări și stadiul construcției, declara în mod succint scopurile și nevoile unui asemenea proiect, menționând „îi ajutăm pe cei care din motive financiare se află în situații de risc și intrăm în rândul orașelor europene unde acest concept funcționează cu succes de mulți ani”. ([G4Media](https://g4media.ro))

Noiembrie 2024

Nicușor Dan reușește să organizeze un referendum pe 3 întrebări. Pentru scopul acestei analize, se va folosi prima întrebare care vizează centralizarea deciziei privind alocarea bugetului orașului. Propunerea susține ca Primăria Generală (prin CGMB) să hotărască cum se împarte bugetul orașului între ea și cele 6 sectoare, motivând că bugetul primăriilor de sector ar fi de 5 ori mai mari decât cel al Primăriei Capitalei.

Irina Zamfirescu, activistă pentru drepturile omului la ActiveWatch, evidențiază că pe de o parte „Nicușor și minimizează un pic cheltuielile sectoarelor. De exemplu, ele au tot ce țin de asistență socială, de școli. Astea sunt, totuși, cheltuieli mari”, dar și că, pe de altă parte, „dacă ne uităm concret la ce se întâmplă și cum cheltuiesc primăriile de sector banii, vedem că e și acolo o risipă”. ([Panorama.ro](https://panorama.ro))

Aprilie 2025

Pentru campania prezidențială, Nicușor Dan a avut o prezență intensă pe social media, având câte un videoclip explicativ pentru fiecare controversă sau dispută publică. Printre acestea, se numără și polemica legată de indemnizațiile persoanelor cu dizabilități. Candidatul relatează că „în ciuda referendumului, guvernul Ciolacu a tăiat banii Bucureștiului, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități”. Ca dovadă, el prezintă o scrisoare adresată ministrului finanțelor din data de 10.04.2025, menită să „corecteze o nedreptate făcută persoanelor cu dizabilități”.

Susa: <https://www.youtube.com/shorts/CWgQTVgypBY>

Analiză pe text - „Planul Simion”

Pentru analiza programului electoral al candidatului George Simion, se va folosi [Planul Simion din 2024](#). Spre deosebire de viziunea explicată succint în programul candidatului Nicușor Dan, Planul Simion se întinde pe 284 de pagini. Capitolul 12, Ocrotirea celor vulnerabili, care vizează temele analizate de CRJ, se întinde pe 18 pagini.

Referitor la persoanele cu dizabilități, minori și adulți, o primă măsură este menționată la capitolul 8, „Educația”: „Elevii cu dizabilități vor fi integrați doar în școli speciale, sub îndrumarea unor educatori pregătiți în acest sens, pentru a răspunde nevoilor speciale ale acestor categorii de elevi”. Centrul de Resurse Juridice aduce la cunoștință că această direcție reflectă o **abordare învechită și segregativă a educației**, în care elevii cu dizabilități sunt excluși din sistemul general de învățământ și trimiși exclusiv către școli speciale. **Aceasta contravine Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CRPD)**, care garantează dreptul la educație incluzivă în școli de masă, precum și [„Strategiei europene privind drepturile persoanelor cu handicap 2021–2030”](#), document al Comisiei Europene care promovează în mod explicit educația incluzivă în sistemul de învățământ de masă și combaterea segregării.

O altă temă socială abordată în program este cea a abandonului copiilor. În capitolul 6, „Familia”, se vorbește despre 3 cauze: sărăcia, violența domestică și o cultură maternală redusă. Se propune reducerea abandonului prin creșterea ratei de adopție (prin reducerea birocrăției). Mai mult, se sprijină incluziunea prin niște „programe de suport suplimentare, sau extraordinare, pentru recuperarea sufletească, psihologică, fizică a copiilor adoptați”, pe lângă sprijinul de care beneficiază familiile cu copii naturali – „programele ordinare”.

Capitolul 12, „Solidaritatea”, conține politici sociale de interes pentru CRJ. Vor fi analizate 6 subteme din 13, după cum urmează:

- „Sprijin pentru cei aflați în nevoie și predispuși să devină victime ale abuzurilor” → se dorește identificarea poziției lui Simion în raport cu persoanele vulnerabile din centre.
- „Nu lăsăm pe nimeni în urmă! Grijă față de persoanele cu handicap – creșterea indemnizațiilor” → se dorește o dezvoltare a ideii de creștere a indemnizațiilor.
- „Mortalitatea în cauze tratabile: dublă în România, față de UE. Eliminarea controalelor anuale în cazul persoanelor cu boli sau dizabilități incurabile” → sunt căutate propuneri de soluții mai eficiente ca alternative pentru persoanele vizate (atât copii, cât și seniori).
- „250 de centre noi sau renovate, pentru seniori” → este căutată părerea candidatului despre instituționalizare.
- „Guvernarea AUR promovează cultul muncii, pentru asigurarea unui trai decent. Venit minim garantat pentru persoane care nu mai pot munci” → se caută sugestii pentru a susține persoanele vulnerabile și de a le integra în muncă

- „Biserica – acreditată ca entitate care poate desfășura, cu prioritate, servicii sociale și de caritate” → se caută soluții reale de alternare a serviciilor sociale publice.

Prima temă se referă strict la familia tinere, elevi și studenți. Referitor la persoanele vulnerabile, în programul electoral se regăsește următoarea idee: *„AUR va muta accentul vulnerabilității dinspre nevoia satisfacerii cerințelor de bază spre încurajarea muncii, așa încât cetățeanul să poată realiza chiar mai mult decât satisfacerea economică a nevoilor de bază”*. Mai departe, enumeră cauzele vulnerabilității interdependente, unde starea de sănătate este poziționată penultima într-o enumerație, după sărăcie, educație, administrație locală, lacune legislative, lipsa investițiilor etc.

În capitolul 12, există mai multe referiri la situația copiilor și tinerilor: *“AUR consideră elevii și studenții a doua mare categorie vulnerabilă, după familia tânără”*. Sugestiile prin care starea acestora să se îmbunătățească, includ: asanarea spațiului simbolic prin schimbarea curriculei ca școala să dea sens vieții (?), investiția în dezvoltarea și extinderea serviciilor sociale care să răspundă nevoilor persoanelor vulnerabile, **„Consolidarea sistemelor de protecție socială, respectiv investiția în sisteme cuprinzătoare de protecție socială care să ofere sprijin persoanelor care se confruntă cu sărăcia, șomajul sau alte forme de excluziune socială”**.

Propunerile formulate rămân la stadiul unor idei vagi, fără măsuri concrete de implementare. **În program, sunt precizate „asanarea spațiului simbolic” și „o școală care să dea sens vieții”, dar fără a se explica ce înseamnă aceste lucruri la nivel practic. La fel, apelurile la investiții în servicii sociale și în formarea asistenților sociali nu sunt însoțite de etape sau surse de finanțare, dar nici de o viziune sau o direcție clară.**

Tot în prima subtemă, CRJ regăsește și **„Promovarea conștientizării unei societăți incluzive: Instituțiile statului trebuie să promoveze campanii de conștientizare, cu privire la diferite forme de abuz și să prioritizeze formarea profesioniștilor care lucrează cu populațiile vulnerabile”**. În mod similar, nu există precizări cu privire la punerea în practică a acestei măsuri.

Referitor la a doua temă de interes, răspunsul declarativ este strict de natură financiară. Astfel, programul propune ca indemnizația să fie *„cel puțin egală cu valoarea pensiei minime pe economie pentru persoanele cu handicap grav, care nu permite desfășurarea de activități remunerate.”* Se menționează o statistică Eurostat a cărei concluzie este că România se află sub media europeană privind procentul de cheltuieli destinate persoanelor cu dizabilități. Sursa este un raport de la Curtea Europeană de Conturi care include cheltuielile publice cu beneficiile de asistență socială („persoanele cu dizabilități”) pe anul 2020, calculate în procent din PIB, unde media UE era de 2,2%, iar a României de 0,9%. Totuși, și în raport se recunoaște că datele sunt limitate, deoarece criteriile utilizate de statele membre pentru a acorda statutul de persoană cu handicap nu sunt aceleași și că din datele Eurostat, sunt excluse persoanele care trăiesc în instituții de îngrijire și copiii cu vârste sub 15 sau 16 ani.

În Plan se arată că există o nevoie acută de creștere a indemnizațiilor pentru persoanele cu dizabilități, cu un accent deosebit pe minori. Totuși, ideile sunt exprimate

ambiguu, iar lipsa unui cadru clar de implementare face dificilă aprecierea modului în care aceste măsuri pot fi puse efectiv în practică. În plus, propunerile nu au o bază clară din punct de vedere juridic și financiar, ridicând semne de întrebare privind fezabilitatea și sustenabilitatea lor: *„Mărirea indemnizațiilor de handicap este stringentă, acest lucru trebuie făcut (în) funcție de gradul de handicap. (...) Această indemnizație compensatorie nu va putea fi impozitată în vreun fel, recuperată de stat sau executată silit și nici nu va fi luată în calculul stabilității drepturilor privind venitul minim garantat, a celor privind alocația pentru susținerea familiilor și nici a celor privind măsurile de protecție socială pentru consumatorul vulnerabil de energie”*. De menționat că, deși în Plan se propun indemnizații neimpozabile, în practică, toate ajutoarele sociale (inclusiv indemnizațiile) deja sunt neimpozabile, cf. art. 62 din Codul Fiscal.

A treia temă presupune eliminarea controlului anual în cazul persoanelor cu boli sau dizabilități incurabile *„Controlul anual nu se justifică și constituie un abuz, atunci când se solicită în cazul persoanelor afectate de dizabilități încadrate la categoria irecuperabile. AUR va elimina obligativitatea realizării acestui control periodic și, totodată, condiționarea realizării plății indemnizației de handicap de realizarea acestuia, oferind însă un program de analize subvenționate/gratuite, după caz, pentru cei care suferă de boli incurabile. Acestea vor face parte dintr-un pachet medical de suport/tratament, după model european, așa încât mortalitatea să scadă, iar demnitatea pacientului să fie respectată.”* Eliminarea controlului anual pentru persoanele cu dizabilități ireversibile nu este doar o măsură administrativă necesară, ci un gest esențial de respect pentru demnitatea umană – o corectare simbolică și practică a unei relații profund inegale dintre cetățean și stat. Totuși, deși direcția propusă este corectă, în programul analizat nu este prezentată maniera concretă în care această măsură ar urma să fie implementată. Reevaluarea periodică este reglementată printr-un ordin comun al Ministerului Sănătății și Ministerului Muncii, iar modificarea acestuia nu s-a realizat nici până în prezent, în ciuda faptului că Ministerul Muncii are o propunere în acest sens de mai bine de doi ani. Lipsa adoptării acestei modificări arată că problema nu este lipsa cadrului tehnic sau a unei inițiative, ci absența voinței politice și a unei prioritizări reale a nevoilor persoanelor cu dizabilități. Pentru ca această schimbare să fie fezabilă și sustenabilă, este nevoie de o abordare coerentă, care să elimine birocrăția inutilă, dar și să asigure garanții împotriva abuzurilor, printr-un sistem echitabil și previzibil de evaluare inițială.

A patra temă de interes este legată de construirea a 250 de centre pentru seniori și copii: *„Modernizăm/construim în următorii 10 ani 250 de centre de asistență socială pentru bătrâni și centre mixte de copii și seniori, pentru crearea unui mediu de dezvoltare sănătoasă pentru cei mici și redarea demnității celor vârstnici”*. Se sugerează relocarea centrelor de copii lângă unele centre de seniori pentru a facilita dialogul între copii abandonați și seniori. Reiese că Simion își dorește soluționarea singuratății batranilor cu apropierea de copii abandonați, dar și scutirea de drumuri inutile ale bătrânilor pentru acte. Nu se specifică o sursă de fonduri pentru această reformă, decât că vor fi elaborate de „ministerul de resort”. Instituționalizarea copiilor și a persoanelor vârstnice cu dizabilități alături de adulți în centre mixte este inadmisibilă, atât din rațiuni practice, cât și, mai ales, din perspectiva obligațiilor legale naționale și internaționale. O astfel de practică contravine standardelor internaționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități și poate constitui o formă de segregare instituțională, interzisă de Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD). În plus, Comisia Europeană solicită statelor membre să evite

instituționalizarea copiilor și să promoveze în schimb servicii sociale în comunitate sau în familie. Prin menținerea sau dezvoltarea unor practici contrare acestor principii, România riscă suspendarea fondurilor europene dedicate incluziunii sociale, încălcând angajamentele asumate în cadrul politicilor europene privind tranziția de la îngrijirea instituțională la cea bazată pe familie și sprijin comunitar.

În același subcapitol, angajamentele asumate devin din ce în ce mai ambițioase. AUR propune „extinderea programul de tratamente gratuite de tip fizio-terapeutic pentru vârstnici și eliminarea necesității deplasării acestora, din motive pur birocratice, la instituțiile cu care interacționează” și deplasarea reprezentanților la domiciliul acestora în regim de urgență. În continuare, se propune ca primăriile din România să înceapă derularea unor programe de protecție și oportunități pentru tinerii proveniți din centrele de copii când împlinesc 18 ani, prin *„oferirea unui adăpost conform, facilitarea continuării studiilor sau integrarea acestora pe piața muncii”*. Deși, în fond, inițiativele ar putea avea un impact pozitiv, succesul lor depinde de efortul susținut al instituțiilor împreună cu întreaga societate.

Trecând la tema a cincea, se definește o persoană cu risc social aceea care nu poate munci din „motive obiective” și nu generează venituri. Pe termen limitat, se asigură ajutoare sociale acestor persoane. În primul rând, AUR dorește să distingă persoanele care chiar nu se pot descurca fără indemnizație și să „inventarieze” întreaga populație. În al doilea rând, își propune legarea programului de asistență cu urmarea unor cursuri de alfabetizare și/sau pregătire profesională și încadrare în muncă. AUR promite că **„va crește valoarea ajutorului social la nivelul pensiei minime pe economie pentru cei care vor rămâne în program, dar va suspenda «pomenile electorale» acordate persoanelor apte de muncă, dar care refuză să-și găsească un loc de muncă”**.

Se remarcă o meteahnă des întâlnită în discursurile electorale: reducerea identității persoanelor vulnerabile și cea de „asistați social”. O astfel de abordare simplistă și dură ignoră faptul că majoritatea celor care primesc ajutor social se confruntă cu probleme reale, complexe, care nu pot fi rezolvate doar prin condiționarea sprijinului sau prin discursuri populiste. A reduce ajutorul social la „pomană” și a pune eticheta de „refuz al muncii” pe umerii celor vulnerabili nu face decât să stigmatizeze și să adâncească excluziunea socială.

În final, a șasea temă de interes se referă la rolul bisericii în serviciile sociale și caritabile. Se sugerează sprijinirea tuturor cultelor și acreditarea acestora pentru a putea desfășura servicii sociale *„cu toate consecințele fiscale, administrative, de ordine internă ce decurg din aceasta”*. Este precizată încurajarea parteneriatului dintre biserică și societate civilă, cât și cu ministerele sănătății, culturii, asistenței sociale sau al educației.

Explicația adusă acestei propuneri este că asistența socială din România necesită reformare, iar pentru eficientizarea implicării financiare a statului și pentru utilizarea fondurilor alocate, se propune un parteneriat stat - biserici și culte din România. Se dau exemple de state ce deja au preluat acest model (Germania, Elveția). Se presupune că rămâne la latitudinea Bisericii să negocieze cum vor arăta aceste parteneriate și în ce procent se va implica fiecare instituție.

În concluzie, măsurile prezentate denotă o înțelegere superficială a nevoilor persoanelor vulnerabile. Propunerile, dincolo de caracterul lor populist sau lipsit de sustenabilitate,

contravin tratatelor internaționale în materia drepturilor omului, la care România este parte, cum ar fi Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD), Convenția ONU privind drepturile copilului (CDC) care interzic segregarea în educație și încurajează incluziunea în comunitate. Se remarcă o abordare superficială a dizabilității, redusă adesea la un factor economic sau birocratic, în lipsa unei viziuni sociale și umane coerente asupra incluziunii. Astfel, **Planul Simion riscă să încalce angajamente internaționale și să perpetueze practici depășite în politicile sociale și educaționale.**

Putem remarca că, la nivel semantic se pune accent pe electoratul „uitat” de statistici sau de partidele de la putere, prin cuvinte cheie precum „pe întreg/ tot teritoriul României” (6 utilizari), „de pretutindeni” (5 utilizari), „tuturor românilor/ cetățenilor români” (6 utilizari), „neamul” (7 utilizari), „sărace regiuni/ județe” (7 repetari).

Declarații anterioare

CRJ a analizat 5 declarații din ultimii 3 ani ale candidatului George Simion, pe temele de interes. Sursele au fost site-ul AUR și site-ul George Simion.

Iunie 2023

Pe site-ul AUR, se regăsește o scrisoare deschisă din iunie 2023 adresată Președintelui ANPDPD de la acea vreme, Mihai Tomescu, unde deputatul solicită clarificări privind implementarea legii 7/2023 (dezinstituționalizarea persoanelor adulte cu dizabilități), exprimând preocuparea că reforma se face doar formal, fără a ține cont de realitatea din teren.

Întrebările sugerează că managerii DGASPC nu au aceeași pregătire în toate județele, că aceștia ar putea fi suprasolicitați și întreabă cum se va atinge ținta de reducere până în 2026 cu 32% a persoanelor instituționalizate, cum va fi monitorizată evoluția acestora după dezinstituționalizare și cum se va asigura evitarea riscurilor precum abuz, sărăcie, trafic de persoane. Deputatul consideră că nu este suficientă perioada de 24 luni pentru pregătirea unei vieți independente. Întreabă de serviciile comunitare și se preocupă de responsabilitățile asistenților calificați și epuizarea acestora sau riscul de îngrijire neadecvată la reintegrarea în familie. Întrebările sunt pertinente, însă, din programul electoral analizat reiese că George Simion nu consideră dezinstituționalizarea o măsură potrivită pentru persoanele cu dizabilități intelectuale (propune construirea și consolidarea de centre rezidențiale). ([Sursa](#))

August 2024

În august 2024, George Simion s-a dus în Craiova pentru a vizita o pensionară cu spondiloză anchilozantă după recalcularea pensiilor. După această vizită a urmat o postare pe social media în care acesta folosește un ton retoric pe două planuri: „Sunt zeci de mii de persoane cu dizabilități care nu au stat degeaba, cu mâna întinsă, cum vreți voi, asistați sociali care să umple cârciumile”. George Simion folosește un ton polarizant și construiește o distincție clară între două categorii de persoane: pe de-o parte, persoanele cu dizabilități care muncesc sau contribuie activ în societate și, pe de altă parte, o imagine negativă a „asistaților sociali” care ar „umple cârciumile”. Discursul implică o judecată morală asupra celor din urmă, întărind un stereotip periculos despre persoanele vulnerabile, anume că nu

vor să muncească și trăiesc din „banii noștri”. O astfel de abordare ignoră complexitatea cauzelor care duc la sărăcie sau nevoia de sprijin din partea statului. ([Sursa](#))

Aprilie 2025

Pe site-ul AUR, CRJ regăsește scrisoarea adresată doamnei Ministru a Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale, Simona Bucura-Oprescu, care se leaga de reducerea stimulentei pentru integrarea persoanelor încadrate în oricare dintre cele 4 grade handicap în București. Simion cere motivele reale ale reducerii și termenul în care se vor restabili plățile integrale și se vor achita restanțele.

Tot în această scrisoare, el subliniază că persoanele cu dizabilități sunt printre cele mai vulnerabile grupuri, afectate și de pensii mici, și de politici sociale neadaptate. Simion își construiește o imagine de persoană preocupată și dedicată problemelor oamenilor, fapt care îl poziționează favorabil în fața electoratului de stanga. ([Sursa](#))

2 mai 2025

Simion lansează un apel emoțional pentru sprijinul persoanelor cu dizabilități pe propriul canal de YouTube, criticând abandonul instituțional. Se îndeamnă la solidaritate „Statul trebuie să fie un sprijin, nu un obstacol. Suntem datori să-i ajutăm – prin compasiune, empatie și acțiuni concrete”. Cu un mesaj final „Doar împreună putem construi o Românie mai bună, unde nimeni nu este lăsat în urmă”, candidatul face apel la acțiune, folosind o retorică populistă și demagogică. Un astfel de discurs mizează pe atragerea electoratului vulnerabil, identificându-le corect nevoile și instrumentalizându-le în scop electoral. ([Sursa](#))

Nicușor Dan - Lipsa strategiei de discurs pe teme sociale

Discursul public al lui Nicușor Dan pe teme sociale nu este neapărat incoerent, ci mai degrabă **fragmentat și lipsit de o strategie clară de comunicare**. Dincolo de preferința declarată pentru urbanism, infrastructură și colaborarea cu mediul privat, temele sociale nu au fost niciodată în centrul discursului său. Intervențiile pe aceste subiecte au apărut mai degrabă în contexte de criză sau când era presat de împrejurări (cum au fost conflictul cu Gabriela Firea din 2021 sau materialele publicitare politice postate în 2025 în cadrul alegerilor prezidențiale). Această **absență a unei poziționări** constante și asumate face dificilă conturarea unei viziuni clare asupra priorităților sale sociale.

Totuși, **acțiuni punctuale** (precum deschiderea complexului Lira pentru persoane vulnerabile) pot sugera o **compatibilitate cu modelele europene** în domeniul incluziunii sociale. Având în vedere istoricul său de **colaborare cu experți** și membri ai societății civile cu orientări pro-europene, CRJ consideră că Nicușor Dan este mai degrabă **receptiv la expertiză** decât ostil ideii de reformă socială.

Nicușor Dan evită poziționările ferme și declară că preferă să apeleze la persoane cu pregătire specifică în domeniu. Această abordare, alături de formarea sa și stilul pragmatic, conturează mai degrabă **o figură retrasă în raport cu politicile sociale**. În plus, respectul exprimat constant față de mediul academic și ONG-uri sugerează un potențial real de deschidere către astfel de teme, **cu condiția consultării cu profesioniști și a unor presiuni publice articulate**.

Colaborarea sa cu experți și figuri pro-europene implicate în redactarea programului prezidențial sugerează **deschidere către o agendă progresistă în plan social**. Cu toate acestea, **lipsa unei strategii de discurs constant** și vizibil pe aceste teme rămâne evidentă. Ne-am dori să auzim mai mult din partea lui Nicușor Dan, atât despre poziționările sale, cât și despre **planurile concrete** în ceea ce privește politicile sociale.

George Simion - Discurs strategic afectiv, fără soluții reale

Discursul strategic construit de George Simion în jurul problemelor sociale se remarcă prin **coerență**, în sensul că oferă imaginea unei preocupări pentru categoriile vulnerabile încă de la începuturi. Totuși, această coerență este mai degrabă una **emoțional-retorică**, decât una ancorată în politici publice sau soluții viabile. Simion se poziționează ca **un actor al solidarității sociale**, preluând teme tradițional de stânga (precum statul protector, incluziunea socială și critica austerității), într-un discurs axat pe empatie și indignare morală.

Această **ambitie de reprezentare a celor excluși** se manifestă în două planuri: pe de o parte, găsește capital politic în rândul unui electorat deziluzionat de partidele mainstream prin promisiuni de sprijin și recunoaștere; pe de altă parte, evită asumarea unor reforme concrete sau compatibile cu recomandările internaționale, promovând adesea status-quo-ul instituțional. Apare astfel o **tensiune internă** în discurs: deși critică vehement politicile guvernamentale și eșecurile administrative, soluțiile propuse de acesta (cum ar fi întărirea instituționalizării sau extinderea rețelei de centre) **reîntăresc un model deja problematic și respins la nivel european**.

În esență, Simion pare a construi un discurs **afectiv în formă, conservator în fond** (deoarece dincolo de această conexiune emoțională cu limbaj simplu, ideile și valorile promovate sunt naționaliste, adesea anti-progresiste) și chiar **oportunist în orientare ideologică** (pare o ideologie fără o coerență profundă, ci mai degrabă o adaptare la teme care prind electoral, indiferent dacă sunt de stânga sau dreapta).

Fără a propune o viziune coerentă asupra viitorului sistemului de protecție socială, sunt folosite cazuri individuale, simboluri ale suferinței și apeluri la justiție socială pentru a se schița ca un „apărător al celor uitați”. Prin această narațiune, AUR se definește ca partid al „solidarității active”, deși **în lipsa unei arhitecturi de politici concrete**, mesajul riscă să rămână un instrument de capitalizare electorală, mai mult decât o propunere de transformare reală.

Concluzii

Dezbaterea prezidențială organizată de Euronews pe 8 mai a oferit un context pentru a observa modul în care Nicușor Dan și George Simion, în calitate de candidați la președinție, se raportează public la politicile sociale. Nicușor Dan susține că sărăcia se va elimina prin reforme în educație, sănătate și a menționat programul „o masă caldă”, ca parte din programul său. Mai mult, s-a declarat ca fiind de acord cu poziționările europene privind ajutorul persoanelor vulnerabile din centre de îngrijire către integrare în comunitate. (Sursa: <https://www.youtube.com/watch?v=1N76UD-o95I>)

În comparație, George Simion vorbea despre eliminarea sărăciei, afirmând că nu crede în ajutoare sociale și că acestea reprezintă o formă de umilință din partea statului, mimând o undiță, sugerând ideea muncii în detrimentul sprijinului social. A continuat spunând că „disparitățile sociale nu vor fi eliminate cu tichete sau cupoane, ci atunci când industria românească va fi repusă pe primul loc”. Deși discursul său poate fi interpretat drept o reiterare pentru autonomie economică și re-industrializare, el ignoră complet dimensiunea complexă a incluziunii sociale și riscă să reducă politicile sociale la simple acte de caritate sau dependență.

Investițiile în centre rezidențiale și segregarea instituțională riscă să perpetueze excluderea: în contextul în care în România s-ar investi în construcția a peste 250 de centre noi – pentru copii, persoane vârstnice și persoane cu dizabilități – există un risc real ca această politică să consolideze segregarea structurală, în loc să sprijine incluziunea în comunitate. Aceleași riscuri sunt vizibile și în menținerea și creșterea numărului de școli speciale ca alternativă dominantă pentru elevii cu dizabilități. CRJ atrage atenția, în activitatea sa, asupra faptului că astfel de investiții în infrastructura instituțională contravin standardelor internaționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități și riscă să anuleze orice progres real în direcția vieții independente și a participării sociale.

Inerția administrativă și lipsa voinței politice rămân bariere structurale: analiza subliniază o realitate frecvent întâlnită în activitatea CRJ: deși există propuneri tehnice și administrative valide, cum este modificarea ordinului comun privind evaluarea gradului de de handicap, acestea nu sunt adoptate de ani de zile. Blocajul nu este cauzat de lipsa cadrului legal, ci de lipsa unei voințe politice ferme de a prioritiza drepturile persoanelor cu dizabilități.

În contextul activității Centrului de Resurse Juridice (CRJ) privind apărarea drepturilor persoanelor cu dizabilități instituționalizate, răspunsul detaliat al președintelui ales Nicușor Dan la scrisoarea deschisă a CRJ evidențiază un angajament ferm pentru prevenirea și sancționarea abuzurilor. Acesta recunoaște că, în ciuda eforturilor depuse și a fondurilor alocate în ultimele două decenii, sistemul de protecție socială din România continuă să eșueze în protejarea celor mai vulnerabile grupuri, în special persoanele cu dizabilități psihice din centrele rezidențiale. **Este subliniată necesitatea unei separări clare între rolul de reprezentant legal al persoanei și cel de administrator sau finanțator al serviciilor de îngrijire, pentru a facilita accesul real la justiție al copiilor și adulților cu dizabilități instituționalizați.** El evidențiază faptul că majoritatea plângerilor formulate de aceste persoane sunt clasate fără investigații temeinice, iar durata excesivă a procesului de justiție împiedică tragerea la răspundere a celor vinovați. Este evidențiat și aspectul esențial ca organismele independente ale societății civile să aibă acces liber în aceste centre, pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale beneficiarilor.

Aceste angajamente se aliniază cu misiunea CRJ de a promova respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și de a combate abuzurile și tratamentele inumane sau degradante în instituțiile rezidențiale. Implementarea acestor măsuri ar reprezenta un pas important către un sistem de protecție socială mai echitabil și mai eficient în România.

Menționăm că și după încheierea procesului electoral, Centrul de Resurse Juridice va continua eforturile de monitorizare și advocacy pentru a asigura respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități intelectuale și psihosociale. Alegerile nu reprezintă un final, ci un

nou început în lupta pentru o societate echitabilă, în care reformele nu rămân doar promisiuni electorale, ci devin realități aplicate corect și cu respect pentru demnitatea umană.